

DUM č. 12 v sadě

26. Inf-2 3D tvorba v Rhinoceros

Autor: Robert Havlásek

Datum: 20.08.2012

Ročník: 5AV

Anotace DUMu: Jednoduché transformace -- přesun, kopie, rotace, 1D, 2D, 3D zvětšení (stejnolehlost), zrcadlení. Konkrétní příklady.

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Transformace

Transformací se myslí úprava stávajícího objektů (objektů), transformací existuje v Rhinu velké množství. Všechny jsou uvedeny pod ikonou , některé významnější pak mají navíc vlastní ikonu (, a).

Přesunutí objektu

Tradiční námitku „Proč na přesunutí potřebujeme samostatný nástroj, když lze přesouvat objekty pouhým přetažením myši“ lze úspěšně vyvrátit praktickým úkolem inspirovaným minulým DUMem č. 11, v němž jsme psali o „nepřesném“ usazování písmen:

Praktický úkol: Vytvořte jako těleso písmeno R ve fontu Arial a usadte jej tak, aby mělo levý dolní roh (levou nožičku) v mřížce.

Pedagogická poznámka: Vytvoříme-li písmeno R, Rhino je usadí do mřížky včetně horizontálních mezispicových okrajů. Budeme-li je chtít posunout tak, aby mělo levý dolní roh v mřížce, nelze tak učinit ručně pouhým přetažením tělesa, protože nevíme, o jakou

vzdálenost je přesně přetáhnout. Postup bude tedy: použijeme nástroj , vybereme přesouvané těleso, Enter, zapneme Uchop-Kon, klikneme poblíž uchopovaného levého dolního rohu, vypneme Uchop-Kon a zapneme Krok, klikneme poblíž místa v mřížce, kam chceme těleso umístit.

Podobně je nástroj pro přesun nutný, pokud chceme přesouvat o přesně daný vektor (zadaný klávesnicí).

Kopie objektu

Rovněž kopírování objektů může probíhat bez samostatného nástroje (metodou CTRL+C, CTRL+V, poté přesunu vložený objekt do nového umístění), ale s pomocí to jde rychleji a efektivněji.

Studentům předvedeme nástroj pro kopírování, zdůrazníme jim volby, které v dialogu příkazového řádku vyskočí při dalších kopiích (OdPosledníhoBodu znamená kopírování v relativních souřadnicích daných nikoliv počátkem kopírování, ale umístěním poslední kopie; PoužitPosledníVzdálenost umožňuje vyrábět kopie ve stejné vzdálenosti, tedy na kružnici, resp. na kulové ploše; PoužitPosledníSměr umožňuje vyrábět kopie na přímce).

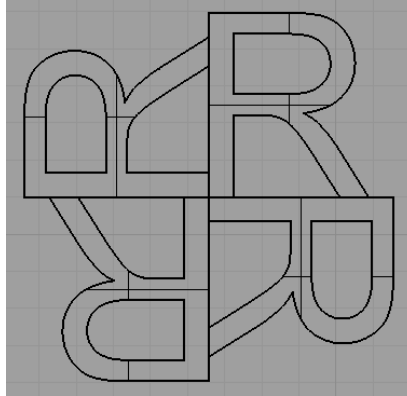
Otočení objektu

Otáčení je jeden z nejdůležitějších a nejvíce používaných nástrojů. Zvolíme objekt, střed otáčení a dále můžeme buď zapsat úhel (počítá se ve stupních proti směru hodinových ručiček) nebo můžeme zadat první referenční bod a poté druhý referenční bod.

Některým studentům dělá otáčení ze začátku trochu problémy (zvláště používání referenčních bodů), před prvním praktickým úkolem doporučuji nechat je chvíli otáčet samostatně, skupinu obejít a případně individuálně pomoci.

Studenty upozorníme na volbu Kopírovat, která v dialogu příkazového řádku vyskočí – poté můžeme z jednoho zdroje naráz víc kopií pomocí různých úhlů, resp. různých druhých referenčních bodů.

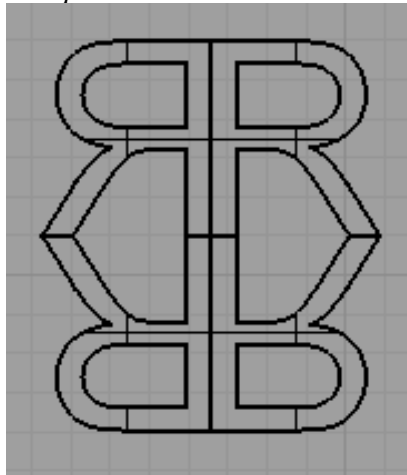
Praktický úkol: Otočte v kopii písmeno R o 90°, 180° a 270° okolo jeho levého dolního rohu:

Zrcadlení objektu

Zrcadlení je technicky vzato souměrnost podle roviny; v jednom pohledu kreslíme „osu“, z níž vznikne rovina pro zrcadlení (doplněním libovolné třetí souřadnice).

Praktický úkol: Ozrcadlete těleso – písmeno R:

Pedagogická poznámka: Rychlejší je ozrcadlit nejprv jedno písmeno a poté dolů dvě písmena.

Zvětšování a zmenšování objektů v jednom, dvou a třech rozměrech

Studentům zdůrazníme rozdíl mezi 1D měřítkem , 2D měřítkem a 3D měřítkem , nejlépe na příkladu více písmen, z nichž jedno budeme zmenšovat.

Upozorníme je, že u 1D měřítka je důležitá nejen vzdálenost referenčního bodu, ale i jeho směr od počátku – ve směru tohoto vektoru se pak zmenšuje. (Někteří by čekali zmenšení ve směru rovnoběžném s některou z os, ale tento nástroj funguje obecněji.)

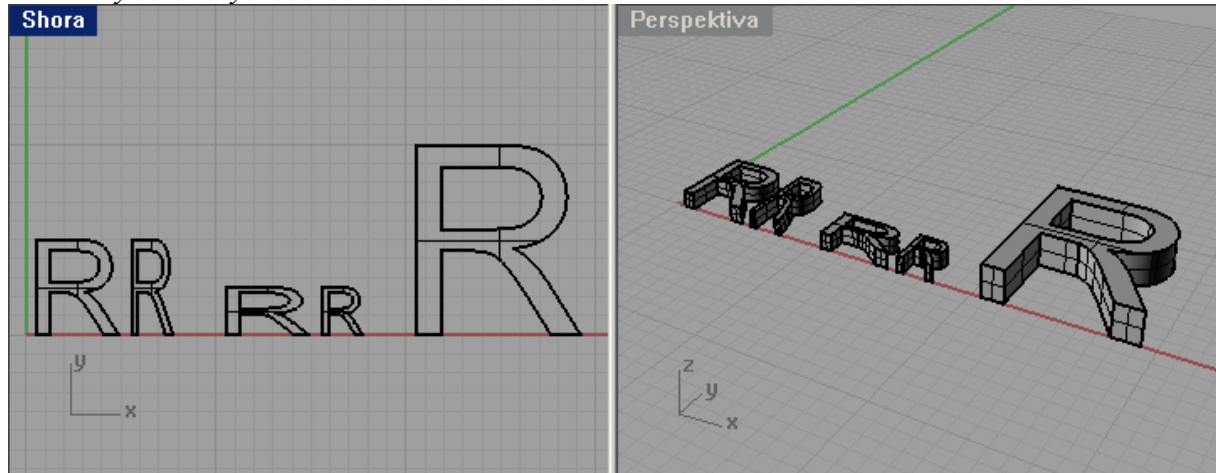
U 2D a 3D měřítka pak nezáleží na směru referenčního bodu, podstatná je jen jeho vzdálenost od počátku zmenšování.

Rozdíl mezi 1D (kdy je důležitý směr) a 2D+3D (kdy není důležitý směr) je dobře patrný, pokud zadáme měřítko číslem na klávesnici – 1D nástroj se navíc ještě zeptá na směr. Celý

postup: Označíme těleso, vybereme , vybereme počátek, do dialogového řádku napíšeme 0.5 („zmenši na polovinu“) a Rhino se ptá na druhý referenční bod, který potřebuje k určení směru, kudy celé těleso smršťuje.

Pedagogická poznámka: Celý postup 1D měřítka si lze dobře představit jako šrotování auta – u něj je taky potřeba říct, kterým 1D směrem na něj budeme písky tlačit...

Praktický úkol: Vyrobté:

První je běžné písmeno R, druhé je zúžené 1D měřítkem na polovinu šířky, třetí je snížené 1D měřítkem na polovinu výšky, čtvrté je zmenšené 2D měřítkem v pohledu shora na polovinu (těleso si zachovalo třetí rozměr, hloubku), poslední je dvojnásobně zvětšené 3D zvětšením (těleso má dvojnásobný třetí rozměr, tedy hloubku).

Praktický úkol: Z Internetu si stáhněte obrázek matrošky, uložte ji jako podklad do pohledu Zepředu, obkreslete siluetu, orotujte a poté ji zkopírujte do čtyř menších kopií. Jednu kopii můžete zkusit povalit na zem (otočit, aby byla ležící).

Pedagogická poznámka: Studentům můžete při vyrábění prvního a posledního editačního bodu křivky připomenout možnost zadání (vodorovné) počáteční a koncové tečny, aby orotovaná matroška neměla ostré špičky. Rovněž je vhodné, aby počáteční a koncový editační bod měly stejnou x-ovou souřadnici.

Pedagogická poznámka: Povalit matrošku na zem není až tak jednoduché, pokud to máme

učinít přesně. Je neprve třeba získat ke křivce tečnou úsečku (tlačítkem v menu – označíme přitom dvakrát stejnou křivku, jednou na dolní bouli, jednou na horní bouli), pak úsečku protáhnout přesně na úroveň nulové výšky (předpokládá se, že matroška stojí v nule) a teprve pak lze tuto úsečku použít jako počátek a první referenční bod při otáčení:

